

DE KAMPBODE

OPSTELRAAD:

ZEIST

C. DEROUX. K. QUINTENS - A. VERBIST - E. WEVE.

Studiekring BELGICA

Beszoek aan de Machinefabriek
Herkspoor. (bij Luilen)

Door de welwillendheid van den Directeur der Heer Dammme was het gezelschap in de gelegenheid de uitgestrekte, uiterst moderne, werkplaatsen nabij Luilen te bezichtigen. Oorspronkelijk was de fabriek gevestigd te Amsterdam, doch door plaatsgebreek aldaar zag men om naar terrein elders. Het oog viel op het ruime terrein nabij Utrecht, waar nog steeds plaats is voor uitbreiding in de toekomst. De Machineafdeling bleef in Amsterdam, doch de Waggonafdeling werd in haar geheel naar hier overgeplaatst. De arbeiders vertrokken van Amsterdam naar Utrecht en werden gehuisvest deels in een dorp gebouwd door de Directie, deels in een dorp gebouwd door de arbeidersorganisatie met steun van Rijk en stad. De oorspronkelijke naam der fabriek was "Fabriek voor Herkuigen en Spoorwegmateriaal", doch werd bij verkorting: Herkspoor. Door de Directie werden als leiders aangewezen de Heeren J. C. Simke en C. Ketelaar, aan wie dank gebracht moet worden voor hunne zeer duidelijke en zakelijke verklaringen. Van 't geheel wordt voor de bezichtiging een duidelijke plattegrond getoond, waarop de ligging der verschillende werkplaatsen duidelijk wordt aangegeven.

Het emplacement kan verdeeld worden in twee grote afdelingen: het gedeelte waar het hout bewerkt wordt en de werkplaatsen voor bewerking van het ijzer.

Het hout komt per vlot aan langs het Noordedekanaal in de houthaven en wordt van daar gevoerd naar de eerste werkplaats: de houtzagerij,

waar verschillende lint- en cirkel- en nog meer moderne zagen in werking zijn. Terwijl geen zijn aan de beurt de droogplaatsen van het gedroogde hout; deels wordt in de open lucht gedroogd, deels gebeurt de drooging met heete lucht. Grote eiken planken staan loodrecht en dragen enkele jaren en krimpen ± 1 cm. per jaar aan weerszijden. In de droogrij met heete lucht worden de gesaagde stukken enkele dagen blootgesteld aan een temperatuur van ± 100 F. In een bijgebouw der droogrij is de buigrij ingericht.

Plafonds van Spoorwegwagens en tramwagons, alsmede portieus, enz. bestaan uit gebogen onderdelen uit een stuk. Deze deelen zijn metaal vervaardigd uit esschen of datihout. Het hout wordt eerst gekookt in water en daarna beschermd door een metalen band in de lengte, gebogen langs een vasten houten vorm, met klemmen vastgezet, en blijft eodrie dagen droogen, waarna het hout den verlangden gebogen vorm behoudt.

In de zalen waar het hout bewerkt wordt, wordt door zuiging het zaagsel verzameld in grote kokers die verschillende werkplaatsen verbinden en het zaagsel voeren naar de stoomketels, waar het als bromstof gebruikt wordt.

Van uit de houtzagerij ende buigrij komt men in een sorteerzaal, waar de verschillende onderdelen, gesaagd in de zagerij, thans gesorteerd naar lengte en bestemming in stapels hunne verzending naar de volgende afdeling afwachteren, waar ze bewerkt worden.

Hier zijn aanwesig steek-, boor- en schaafmachines. De steekmachine werkt met een scherp vierkanten uitgeholden beitel, waarin de boor ronddraait, eoddat tegelijk gestoken en geboord wordt in dezelfde richting. Aan het in de der zaal is de afdeling voor ververij en lakking der onderdeelen, aangebracht. Verder is hier aangebracht de afdeling voor onderwijs der toekomstige werklui in de hout- en v. erf afdeling. De jongens werken

hier onder toezicht van andere werklui. Thans komt men aan in de grote Montagezaal, de onderdeelen uit de hout- en metaalafdeling worden hier aangebracht en men ziet de waggons of het tramwagons sprijzen tot ze geheel klaar zijn, gelakt en geveerd worden, door decalcomonie (trekplaatjes der kinderen) de vereischte stads- of rijkswapens krijgen en hunne nieuwe bestemming afwachten.

De montagezaal ontvingt hare metalen onderdeelen uit de fijn smederij, waar in werking te zien zijn de revolver draaibank, de yzerschaar, die platen yzer van 16 cm door knijpt, de yzer knijpmachine die de yzerplaten voor roekomstige bufferplaten rondt bijt, de yzersteekmachine, enz.

De fijn smederij ontvingt veel van hare materiaal uit de grof smederij, waar we zien werken, de smeedmachine, die met een slag, uit het gloeiende metaal een een of een verbindingshaak slaat, de afbraam machine, die in gloeienden toestand de ruwe kanten aflijpt even als den anvillo slijpten. Verder ziet men in werking de smeedhamers, de hydraulische pers en de luchthamer. Aan het uiteinde is weer aangebracht een afdeling voor de leerlingen. Een twintigtal leerlingen zijn bezig onder toezicht van een ervaren werkmans en blijven tot hun 19de jaar in de leer. De rook van de oven komt niet in de werkplaats, hij wordt opgevoerd en door kokers naar een dubbel schoorsteen gevoerd.

In de onmiddellijke nabijheid ligt de reinigingsplaats van het ruwe ijzer. Gebruide zulks vreeger in een zuurbad, waarop afwassching met kalkwater volgde, thans wordt het ruwe yzer bespoten met wit zand onder een druk van twee atmosferen; na welke werking het metaal onmiddellijk glad en wit is. In de onmiddellijke nabijheid bevindt zich de elektrische Centrale, die den hoofdstroom van 10.000 volts ontvingt uit Utrecht, omzet in andere stroomen voor de verschillende machines. Een zeer

mooi ingerichte recreatiesaal zorgt voor verpoizing der werklui

In de werkspoor spijngen en kele dingen naar voren; die haan zelfs in de oogen van leken, onmiddellijk als een zeer moderne fabriek stempelen. Hij, die in Amsterdam onder leiding van Dr. Scholten het Heiligheidsmuseum bezochten, hebben de vele roodgewerfde inrichtingen bij bijna alle machines gezien, en hebben opgemerkt hoe er naar gestreefd is de veiligheid van den werkmans te verzekeren. Op hygienisch gebied wijzen we op de rook-afzuiging in de groepsmedij, de stof-afzuiging onder den vloer der houtafdeeling, en de hooge ruim gebouwd en goed verlichte werkplaatsen. Fouten wordt er gewezen op de practische wijze van werken. Door maximum werkkraacht wordt maximum arbeid verricht. De arbeider aan zijn machine maakt steeds dezelfde voorwerpen. Dier onderdeelen worden in stapels als voorraad voor de volgende maal bijgehouden. Reserve-machines staan klaar om bij defect eener machine hare kraacht bij te zetten. Iedereen werkt voortdurend, niemand loopt rond en een stoppen van het werk, hoe kort ook komt niet voor. Boven de gewone voorraad ligt op het emplacement nog een groot magazijn, waar nog steeds een voorraad onderdeelen zorgt dat het regelmatig werk steeds doorgaat. Het stelsel van zelf aankweken der leerlingen, maakt ook dat men steeds eigen opgeleide werklui heeft. Dit alles stemmelt de Werkspoor tot een zeer moderne inrichting in verschillende opzichten.

W. Collegedeeld

VLAMSCHE-BELGISCHE VERBOND.

AFDEELING KAMP bij ZEIST.

Maandag 18 Jan. heeft de Heer Hoote een voordracht gehouden over "Eigen leven" voor een propvolle zaal geïnterneerden.

De Heer Hoote werd aan de vergadering voorgesteld door den Heer Terbiot, die op den stijgen den bloei wees der afdeeling Zeist van het V. B. V.

De Heer Hoote handelde over het verleden der Vlamingen en konde aan hoe de Vlamingen steeds tot den hoogsten bloei

kwamen, waar zij zich zelf waren.

Via over vreemde regiemmen te hebben gehandeld, die het Vlaamsche leven hadden beleumerd, voer sprekend op de hooge betekenis der Vlaamsche Beweging op nationaal gebied en in algemeen menschelijk opzicht. De Vlaamsche gedachte vooruitdan is het vaderland redelijk helpen opbloeien. De Heer Hoote ontwikkelde vervolgens het minimum-programma van de Vlaamsche Beweging: kultuur-autonomie met bestuurlijke aanpassing, en het nitschijnen van welke betekenis het ware geweest, inzien aan de Duitschers elk voorwendsel ware ontbukt geworden, om zich met onze aangelegenheden bezig te houden. De schijn zelfstandigheid, die de Duitschers aan Vlaanderen willen geven, is niets anders dan een verknechting.

Hij willen de vrijheid van den bodem en geen Duitschers aan de Vlaamsche kust, om in een alszijdig onafhankelijk België ons Vlaamsche volksrechten te bekennen. Daarvoor hebben wij tot bondgenooten het wereldgeweten en den nienvouen tijd, die zich overal baan breekt.

Sprekend drukte zijn vertrouwen in de vrijwording van België met, en bracht hulde aan de nagedachtenis van E. Kaarweiler, die de afwijzing van het Duitisch ultimatum heeft helpen belichten als de enige mogelijke beschikking, die met het hooge nationaal belang verenigbaar is.

Door den Heer Terbiot werd de sprekend bedankt namens de honderden geïnterneerden, die met de grootste aandacht een herhaaldelijk opdraaien de geest. drift het betoog van den Heer Hoote hebben gevolgd.

Op Dondervdag 14 Februari houdt de Heer Jos. De Klerk een voordracht over "Lieddied".

1. Ontstaan van het kunstlied met het oude volkslied.
2. Vlaamsche Componisten voor Benoit.
3. Benoit en zijne School
4. De Modernen.
5. Het volkslied in Vlaanderen
6. Eenige liederen van den Vlaamschen loondichter zelf.

TE DIEP in de STUDIE.

Wopede van den ganschen dag gebogen te zitten, over de horede schoolbanken of over

een tafeltje, met het hoofd vol diepe gedachten in ewere studie, wilde onze vriend, om zich wat te verlustigen, eene wandeling maken in een der verwarmingsloodsen.

Daar zocht hij al spoedig twee vrienden, - ook flinke leerlingen - ieder met een puntig, net onderhouden baardje, zoo als hij. Een man met haan op de kin boezemt altijd ontsag in. Ze hebben zoo een minister voortkomen, een voortkomen van een dokter in de wetenschappen.

Dien avond, waren zij zoo diep in de filosofie gedrongen, dat, toen ze moesten de zaal verlaten, een van de drie zoudanig vordard scheen, dat hij, buitengekomen zijnde niet wot of hij in 't kamp van deist was, ofwel diep in 't Beetjesland, en dientengevolge den weg naar zijne leeds niet met kon vinden, alhoewel hij er maar 10 stappen van af was. Obietegenstaande de duidelijke bewijzen, welke zijne twee baardbroeders hem verschaffen, kon hij het toch maar niet begrijpen. Dan waren ze wel verplicht hem, bij den arm, naar zijn bed te leiden, wilden ze hem den ganschen nacht niet laten onderwerpen. Daar bemerkte hij eindelijk zijne tijdelijke woonplaats werd hem alles duidelijk, en voelde hij plots dat hij nog geïnterneerd was.

Van diep verblinden in gedachten Is men maar weinig te verwachten. Een vriend van hen.

VOETBAL

E. W. N. I. deist. Feerendael I. Zondag namiddag! Lekker zonnetje! Een echt voetbalweer!

Rond 1 uur wordt de aanschoop gegeven. Het spel wordt dadelijk met een slug tempo ingeret. Onze leisterploeg lijkt wat met haan lood gestogen. Ze zoekt 't is gemakkelijk te zien, dert de training te wenschen overlaat. Het mooi samenspel zit er niet in. Toch lijkt het dadelijk dat onze equipie baas is. De Feerendaelers kunnen zelden door onze half-back-line breken. Het Hollandoch doel wordt dikwijls in gevaar gebracht. Een mooie, lange shot van Van Gils hangt in de netten.

Bij 't tweede half. time komen de Hollandochs wat omhoog. Maar 't zal niet gaan, want Dogaerts weet nog te doelen.

De match eindigt dus met 2:0. Meer samenspel en 't zal wel gaan! Don. qui-shot

Radeloosheid.

... Wat zijn we nu eigenlijk wel,
ruiter? of voetganger?

GESPREKKEN met den DWARZEN JONGELING

In de Kromp bioscoop kon men soms lichte hebben. De films zijn niet altijd hoogst interessant, maar dat is ook niet noodig; de geïnteresseerden vragen geen natuurpronamen die altijd te duister zijn en te snel worden afgedraaid; de vrolijke avonturen van Baan en Duid doen hen wel lachen, oh! heel sluchting en heel zwak, en in een groot drama in vier deelen schepken ze enkel behagen wanneer de toneelmechanist de bovenhand heeft op de kunst van den speler. Toch moet men er soms lachen, niet met de films, maar met de manschap hen zelf.

Ziet het drama roll tikke-tikkend over 't witte doek; de actrice, een prachtig pronomenach is wanhopig, want haar schat, zijn gekapt en in zwarte rok is haar ontkromd. Ze zit op haar slaapkamer, voor haar toilet-tafel, en de kammeerd begint haar te ontkleeden. Eerst een prachtige arm, rond en molliëg, prachtig vaat vleesch van een heerlijke pronmedie, dan een

hals met al de lichtkintelingen van albaat in de zon, dan een borst, die doet denken aan het lund van Khanaan, al honig en melk, en dan... slijp een ander toneel. Dat alles is voor onze geïnteresseerden een gelegenheid om alle in deze streek leven de dieren na te bootsen; men hoort de katers wellustig miauwen, de paarden snuiven en hinniken, de honden blaffen, ezel met de hooven over den grond schaveren; een geraas en gezog om er del van te worden. De meest mensch gebleven kerels zoeken of imiteren 't geluid van klinkende hussen.

Ban een mooi beentje zijn ze ook niet vies. 't Gebewide nog heel onlangs, men draaide Widdernacht bij Maxim af. Een prachtige dansers bracht heel de zaal in trilling. Met wijf spengespalkte oogen keken ze toe, met ingehouden adem dien ze met diepe zuchten af en toe loslieten.

En 't kwam nu voor alsof ze de veede zagen voor hun ogen, onbereikbaar, veel te ver af. Als oude heeren die naar de ballet danseressen hunkeren, keken ze, keken ze, en alles ging voorbij.

A.V.

OOST-ULAAMSCH KRING

Feestavond van Zaterdag 2 Feb. 18.
Gelegenheid der bijzondere algemeene vergadering had: een en toneelkring een pruk programma samengeesteld welke redereen's tevreedenheid heeft weggedragen.

De dramatische schets "Kraak" werd uitgevoerd door de H. H. Westdagh in de rol van Hillem als beginneling was hij mistekend. F. Binnebeek als Reina de Kees, Karel Carre als Bavend, vader van Hillem, Broeckart als Baron Friedrich, en Georges Janssens als Herman de Knecht.

Allen deden hun best om hun rol, zooals 't moest weer te geven.

Maar de bloem van het feest was zeker het tweede deel, de uitvoering van een "Duitsch lollig blyspel" "Wiskruket". Dit stukje werd gespeeld door de H. H. Karel Carre, Bruin doncke, V. Binnebeek, Broeckart, Westdagh, Georges Janssens, Banton, Jewissen, Carre, De Moor, J. Gynckom en G. Gilles, alles liep goed van stapel en of er gelachen is.

Dank aan onzen woneelmeester den Heer F. Baelen om de samenstelling van elk voortreffelijk programma.

De leden zijn dan ook mitengegaan, droomend aan al het moois dat ze gezien hadden. Zulke avonden zijn waarlijk geschied om ons aller hinnen herop te knappen en ons de droesige intermeeringsavonden te doen vergeten. Het feest werd zooals altijd ongeluisterd door de tegenwoordigheid van den Heer huiter, naar Janssens.

Medegedeeld.

VAN ALLESWAT.

Onder weg verheugen wij ons om het doel, aan het doel ye komen niet zelden slechts over den weg.

Hil altijd op hoop leeft, danst zonder muziek.

D. MULDER HORLOGIEMAKER. ARNHEMSE STR. 9

Goedkoopst magazijn van horloges en onderdeelen als glazen, musque tons, vervingen kasten enz. enz.

**PHENIX
BROUWERIJ
AMERSFOORT.**

J. GROOTENBORST
HOF N° 38

RUIME SORTERING VAN ALLE SOOR-
TEN SCHOENEN EN LAARZEN
AFD. MARTWERK *Speciaal ingericht voor
gewoelige voeten*
REPARATIE WORDT SPOEDIG EN NET AFGELEVERD

AMERSFOORTSCHE
BOTERHANDEL.
Roomboter.
H. ZWAN.
HOF
Gerechtigd tot het voeren van
t'Rijks - Botermerk.

FOTOGRAFIE.
L. B. J. SERRE
Verschillende kunstsoorten.
Geïnterneerd Belgisch personeel.
KAMPI en UTRECHTSCHEWEG 42.
MATIGE PRIJZEN. VERZORGWERK.

BELGISCH
RESTAURANT.
Madame Jan Leempuit
BREE STRAAT 40.
DINERS à 60^{cs}
Verzorgde Keuken.

ZAAL DE AREND.
Orkenscheeweg. Amersfoort.
DANS LESSEN.
Dinsdagavond v. 7 tot 8 u.
voor ongeoefenden, voor ge-
oefenden van 8 tot 10 u.
Zondagmiddag v. 1½-2½ u.
voor ongeoefenden, voor ge-
oefenden van 2½ tot 4½ u.
De Dansleeraar Steunman.

MANSCHAPPEN met
PERMISSIE
by BRUINTJE
KRANKELEDENSTR. by den Toeren
Kunt u tegen geringe prijzen
etwaren aankopen als:
Gebrade visch, Biscuite en inge-
legde haringen, kookwaren.
J. KUIT.

L. J. SCHÜLLER.
SOESTERBERG.
Smederij - Rijwielhandel
Uzerewaren. Emaillé Orion Rij-
wiellak. Englebert Solution.
Kontielblanz. Smeeolie. Ge-
bruikte Rijwieldeelen. La-
dels, Banden. Kettingen enz.

HOTEL - CAFE.
RESTAURANT.
HUIS ten HALVE.
SOESTERBERG
Grooten tuin met Skaranda.
Gangenaam verblijf. Goede keu-
ken en kelder. Aanbevelend
J. PUTMAN.

Amersfoortsche
Manufacturenhandel
DE FAAM.
LANGESTRAAT 79.
Verkoop uitsluitend
solide goederen tegen
zeer lage prijzen.

C. DE JAGER
Heeren Mode magazijn
LANGESTRAAT 19
AMERSFOORT.
Militaire handschoenen

ROOKT
DRAGON
TABAK
FABRIKANT J. GRUND. GRONINGEN.

HE HENKAMP
LANGESTR. HOEK LANGEGRACHT
Costumes voor Heeren
Overjassen enz.
Grote keus van Weefstoffen
1ste hoedanigheid
Gematigde prijzen

DANS-LES
ODÉON
KROMMESTRAAT 38.
Alle dagen van de week
vrijdag uitgezonderd van
af 7½ tot 11 u.
zondags van af 3½ tot 5½ en 7 tot 11 u.
Dansles 's Maandags om 7½ u.

MILITAIRES
Koopt uw houtsnij-
werk by
H. G. VAN ESVELD
LANGESTRAAT 135-137.

MAGAZIJN
DE ZON
GEBR. HAMERS
LANGESTR. TEL. INT 158
Dames en kinderconfectie
Manufacturen - Caprieten
Behangrij Stoffeenderij

BELGISCHE
BANKETBAKKERIJ
C. STOOVE
UTRECHTSCHES STRAAT
RIJST EN VRUCHTEN
TAARTEN.
ST NIKLAAS
VAN HASSELT.

J. VAN DIJK
LANGESTRAAT 116
VAN ALLE SOOR-
TEN SCHOENEN.
Sport artikelen
Footballen enz.
TELEF. 70

A. SERNÉ & ZOON
Tel 5954 COSTUMIERS. OPGERICHT 1866.
Groenenburgwal, 56 AMSTERDAM.
Leveranciers van de SCHOUWBURGEN van ZEIST. HARDERWIJK.
Leveren Costumes in huur voor optochten,
tooneel, gecostumeerde bals, enz.
Nationale Klederdrachten.

Café de la Station
BIER *het groot glas
en alle ander consumptie* **15 cent**
Concert 's ZONDAGS VAN AF 4 tot 11 UUR door
het bekende **TRIO**.
Prijzen tydens het Concert worden met
5 cent verhoogd
AANBEVELEND **W^{me} J. G. VAN UNEN**